

2022/2036(INI)

1.12.2022

ARVAMUS

Esitaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Saaja: siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

ühtse turu toimimist toetavate digitaalsete avalike teenuste kiirendamise kohta
e-riigi abil
(2022/2036(INI))

Arvamuse koostaja: Maria Grapini

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. märgib, et e-riik võib parandada avalike teenuste ja avaliku halduse kvaliteeti, tõhusust ja kättesaadavust ning samal ajal suurendada üldsuse osalemist; peab oluliseks viia ellu digipööre, mis suurendab internetipõhiste avalike teenuste kättesaadavust, et hõlbustada ja tugevdada suhteid kodanike, ettevõtjate, töötajate ja valitsustega, tagades samas nende turvalisuse;
2. on kindlalt veendunud, et e-riik peaks austama põhiõiguseid, eelkõige õigust mittediskrimineerimisele, eraelu puutumatusele ja andmekaitsele, tagades samas, et kodanikel on kontroll oma isikuandmete üle; nõuab andmekaitseasutuste ranget järelevalvet ja riigiametnike nõuetekohast koolitamist; rõhutab, et valitsused, kes kasutavad oma e-riigiga kaasnevate kohustuste täitmisel isikuandmeid, peaksid näitama head eeskujuga ja edendama andmekaitsekultuuri oma eri ametites, et tekitada kodanikes usaldust ja julgustada neid e-riigi pakutavaid teenuseid ja vahendeid kasutama; kutsub seetõttu avaliku sektori asutusi üles toetama nõuetekohaselt oma andmekaitseametnikke, andes oma veebisaitidel selget ja täielikku teavet ning investeerides turvalisse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasse (IKT);
3. juhib tähelepanu sellele, et avalikes teenustes on toimunud olulised tehnoloogilised muutused, mille käigus on suurenenud otsene veebipõhine suhtlus kodanikega ja uute IKT-vahendite kasutamine, mille eesmärk on parandada üldsusele pakutavate teenuste kvaliteeti ja valikut; nõuab avaliku halduse ajakohastamist, keskendudes kodanikele osutatavate teenuste tõhususe, tulemuslikkuse, kiiruse ja kvaliteedi parandamisele; kutsub komisjoni üles võimaldama vahetada parimaid tavasid ja edulugusid, et edendada liikmesriikide poolset e-riigi tehnoloogia kasutuselevõttu;
4. on veendunud, et Euroopa digiidentiteeti saaks kasutada e-riigi teenuste hõlbustamiseks; on veendunud, et Euroopa digiidentiteeditasku peaks põhinema võimalikult väheste andmete kogumise ja eesmärgi piiramise põhimõtetel, et võimaldada kodanikel toetuda e-riigi teenustele, kus nende põhiõigused ja andmed on täielikult kaitstud; kutsub seetõttu liikmesriike üles kehtestama sätteid Euroopa digiidentiteeditasku kohta, kui asjakohane raamistik on vastu võetud, ning suurendama oma kodanike teadlikkust;
5. rõhutab, et digitaalne avalik haldus peaks olema läbipaistev, vastutusvõimeline, kaasav ja erinevate vajadustega inimestele kergesti kättesaadav; tuletab meelde, et avalikele teenustele juurdepääsu alternatiivina peaksid alati olema saadaval isiklikud teenused, eelkõige puuetega inimestele ja eakatele, aga ka selleks, et leida lahendus digikirjaoskuse madala taseme ja kehva internetiühenduse korral; rõhutab, et e-riigi teenuseid mittekasutavate isikute juurdepääsu riiklikele või muudele esmatähtsatele teenustele ei tohiks piirata ega takistada;
6. tuletab meelde, et avalike teenuste digiteerimine käib käsikäs kõigile ELi kodanikele stabiilse ja kvaliteetse leviala tagamisega; kutsub liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu eelkõige maapiirkondade internetivõrkude kvaliteedile;

7. märgib, et 2022. aasta digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeksi kohaselt on ainult 54 %-l 16–74aastastest ELi kodanikest elementaarsed digioskused¹; tuleb siiski meelde, et haldusmenetluste automatiseerimine võib aidata kodanike ja ettevõtjate olukorda oluliselt parandada;
8. rõhutab, et e-riigis tehisintellekti arendamine ja kasutamine võib kaasa tuua nii riske kui ka eeliseid; on seisukohal, et tehisintellektimeetodid on üks võimalus parandada juurdepääsu avalikele teenustele, näiteks arenenud juturobotite abil, või ohtudele, nagu küberründed, lahenduste pakkumisel, näiteks avastades anomaaliaid ja turvates kodanike andmeid; on mures selle pärast, et tehisintellekt võib süvendada juba eksisteerivat diskrimineerimist, ebavõrdsust ja sotsiaalset tõrjutust ning võib teatavatesse rühmadesse kuuluvaid isikuid valesti tuvastada või liigitada; nõuab seetõttu tõhusate õiguskaitselahenduste kehtestamist kooskõlas tulevase tehisintellekti käsitleva õigusaktiga, sealhulgas inimkontroll ja tõhusad kaebuste esitamise mehhanismid ning nõuab läbipaistvust seoses tehisintellekti kasutamisega e-riigis, vältides samas automatiseerimisest tulenevat diskrimineerimist ning parandades andmekogumite kvaliteeti ja ülesehitust; rõhutab, et programmeerijate kutsealal töötajate suurem mitmekesisus võimaldaks üksikisikute suuremat kaasatust ja paremat esindatust programmeerijate kirjutatud algoritmides; juhib tähelepanu sellele, et 2017. aasta andmetel on ainult 12 % tehisintellekti valdkonna teadlastest maailmas naised²;
9. nõuab, et e-riigi teenused oleksid usaldusväärsed ja et neil oleksid väga kõrged inimjärelvalvega turvastandardid, vältimaks andmelekked, andmete turvalisuse rikkumisi ning volitamata ja ebaproportsionaalset juurdepääsu isikuandmetele; rõhutab, et kodanikel tekib usaldus e-riigi vastu üksnes juhul, kui EL ja liikmesriigid suudavad tagada andmete töötlemise ja säilitamise turvalisuse; tuleb meelde läbipaistvuse olulisust andmeturbe rikkumiste korral, võttes samal ajal arvesse riikliku julgeoleku ja avaliku korra nõudeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679;
10. tuleb liikmesriikidele ja komisjonile meelde, et nad kasutaksid vaid selliseid e-valitsuse süsteeme, mis töötlevad isikuandmeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, määrusega (EL) 2018/1725 ja direktiiviga 2002/58/EÜ, kui see on asjakohane, pöörates erilist tähelepanu võimalikult väheste andmete kogumise, eesmärgikohasuse ning lõimitud ja vaikumisi andmekaitse põhimõtetele;
11. rõhutab, kui tähtis on Euroopa e-valitsuse poliitika järjepidevus; kutsub komisjoni üles võtma uue e-valitsuse pikaajalise tegevuskava kavandamisel ja Euroopa digikompassi rakendamisel arvesse kõiki andmekaitse ja diskrimineerimisega seotud probleeme, tagamaks et tänapäevane avalik haldus vastaks digiajastule ning et 2030. aastaks oleksid kõik olulised avalikud teenused ELis internetis turvalises, ohutus ja mittediskrimineerivas keskkonnas kättesaadavad.

¹ Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeks 2022, „Full European Analysis“, Euroopa Komisjon, lk 20: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

² Aruanne „Algorithmic discrimination in Europe: Challenges and opportunities for gender equality and non-discrimination law“ (Algoritmiline diskrimineerimine Euroopas: soolise võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimisvastase õiguse probleemid ja võimalused“, Euroopa Komisjon, õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat ning soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise õiguseksperdid Euroopa võrgustik, 10. märts 2021, lk 88: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/082f1dbc-821d-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.12.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 57 -: 4 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Abir Al-Sahlani, Konstantinos Arvanitis, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Patricia Chagnon, Caterina Chinnici, Clare Daly, Lucia Āuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Theresa Muigg, Maite Pagazaurtundúa, Paulo Rangel, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Ramona Strugariu, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Daniel Freund, Alessandra Mussolini, Róža Thun und Hohenstein, Romana Tomc, Dragoş Tudorache, Tom Vandenkendelaere, Loránt Vincze
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Pablo Arias Echeverría, Jarosław Duda, Laura Ferrara, Emmanouil Fragkos, Krzysztof Hetman, Eva Kaili, Ska Keller, Alessandra Moretti, Ljudmila Novak, Andrey Novakov, Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

57	+
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Emmanouil Fragkos, Patryk Jaki, Vincenzo Sofo, Jadwiga Wiśniewska
NI	Laura Ferrara
PPE	Pablo Arias Echeverría, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Andrzej Halicki, Krzysztof Hetman, Jeroen Lenaers, Nadine Morano, Alessandra Mussolini, Ljudmila Novak, Andrey Novakov, Paulo Rangel, Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere, Loránt Vincze, Javier Zarzalejos
RENEW	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Ramona Strugariu, Róza Thun und Hohenstein, Yana Toom, Dragoș Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Eva Kaili, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Alessandra Moretti, Theresa Muigg, Isabel Santos, Birgit Sippel, Marc Tarabella
THE LEFT	Konstantinos Arvanitis, Clare Daly, Cornelia Ernst
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Daniel Freund, Ska Keller, Alice Kuhnke, Erik Marquardt

4	-
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu